

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 133/11
Λουξεμβούργο, 6 Δεκεμβρίου 2011

Απόφαση στην υπόθεση C-329/11
Alexandre Achughbabian κατά Préfet du Val-de-Marne

Αντίκειται στην «οδηγία περί επιστροφής» εθνική νομοθεσία η οποία επιβάλλει, σε παρανόμως διαμένοντα σε κράτος μέλος υπήκοο τρίτης χώρας, ποινή φυλακίσεως κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής

Δεν αντίκειται στην οδηγία αυτή η επιβολή ποινικών κυρώσεων σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και τηρουμένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε υπηκόους τρίτης χώρας στους οποίους εφαρμόστηκε η διαδικασία επιστροφής και οποίοι διαμένουν παρανόμως στο έδαφος του κράτους μέλους χωρίς να υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί τη μη επιστροφή

Η οδηγία σχετικά με την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (η λεγόμενη «οδηγία περί επιστροφής»)¹ καθορίζει τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζονται εντός των κρατών μελών για την απομάκρυνση από το έδαφός τους υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν παρανόμως σ' αυτό.

Η οδηγία προβλέπει την έκδοση, έναντι κάθε παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, αποφάσεως περί επιστροφής η οποία τάσσει, καταρχήν, προθεσμία για την οικειοθελή επιστροφή, ακολουθούμενη, εν ανάγκη, από μέτρα αναγκαστικής απομακρύνσεως.

Σε περίπτωση μη οικειοθελούς αναχωρήσεως, η οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβαίνουν στην αναγκαστική απομάκρυνση χρησιμοποιώντας τα λιγότερο αναγκαστικά μέτρα. Μόνον όταν κινδυνεύει να ματαιωθεί η απομάκρυνση μπορεί το κράτος μέλος να προβεί σε κράτηση του ενδιαφερομένου προσώπου, κράτηση η οποία δεν μπορεί να υπερβεί σε καμία περίπτωση τους 18 μήνες.

Εν προκειμένω, ο Α. Achughbabian, Αρμένιος υπήκοος, εισήλθε στη Γαλλία το 2008. Κατ' αυτού εκδόθηκε, το 2009, απόφαση του νομάρχη που τον υποχρέωνε να εγκαταλείψει το γαλλικό έδαφος και του έτασσε προθεσμία ενός μηνός για να αναχωρήσει οικειοθελώς. Κατόπιν της αρνήσεώς του να εγκαταλείψει τη Γαλλία, εκδόθηκε, τον Ιούνιο του 2011, νέα απόφαση περί επιστροφής, υπό τη μορφή αποφάσεως περί απελάσεως μη συνοδευόμενη από προθεσμία για οικειοθελή αναχώρηση. Επιπλέον, οι γαλλικές αρχές διέταξαν την προσωρινή κράτησή του και στη συνέχεια τη θέση του υπό κράτηση λόγω παράνομης διαμονής, μέτρα τα οποία ο ανωτέρω αμφισβήτησε ενώπιον της γαλλικής δικαιοσύνης.

Το cour d'appel de Paris (Γαλλία), ενώπιον του οποίου εκκρεμεί επί του παρόντος η διαφορά, ερωτά το Δικαστήριο αν αντίκειται στην «οδηγία περί επιστροφής» η γαλλική νομοθεσία², η οποία τιμωρεί με φυλάκιση ενός έτους και πρόστιμο 3 750 ευρώ τον υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στη Γαλλία επί χρονικό διάστημα πέραν των τριών μηνών χωρίς να διαθέτει τα απαιτούμενα έγγραφα και θεωρήσεις, ιδίως δε άδεια παραμονής.

Ο Α. Achughbabian δεν τελούσε πλέον υπό κράτηση κατά τον χρόνο υποβολής της υποθέσεως στο Δικαστήριο. Ωστόσο, το Δικαστήριο αποφάσισε να εξετάσει την υπόθεση αυτή με την ταχεία διαδικασία στο μέτρο που άλλες παρόμοιες υποθέσεις εκκρεμούν ενώπιον των γαλλικών δικαστηρίων. Το Δικαστήριο υπογράμμισε την ανάγκη να κριθεί η υπόθεση το συντομότερο

¹ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348, σ. 98).

² Το άρθρο L 621-1 του κώδικα περί εισόδου και διαμονής των αλλοδαπών και περί του δικαιώματος ασύλου (Ceseda).

δυνατόν ώστε να αποφευχθούν τυχόν παράνομες στερήσεις ελευθερίας ή να μειωθεί η διάρκεια τους.

Στη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο παρατηρεί, πρώτον ότι η οδηγία –η οποία δεν αποσκοπεί στην εναρμόνιση του συνόλου των εθνικών κανόνων που αφορούν τη διαμονή των αλλοδαπών– αφορά μόνο τις αποφάσεις περί επιστροφής και την εκτέλεσή τους. Κατά συνέπεια, **δεν αντίκειται στην οδηγία αυτή εθνική νομοθεσία η οποία χαρακτηρίζει ως πλημμέλημα την παράνομη διαμονή υπηκόου τρίτης χώρας και προβλέπει ποινικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένης της ποινής φυλακίσεως.**

Η οδηγία αυτή δεν απαγορεύει επίσης τη θέση υπό κράτηση με σκοπό τον καθορισμό του νόμιμου ή μη χαρακτήρα της διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας. Το Δικαστήριο διευκρινίζει, ωστόσο, ότι οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να ενεργούν επιμελώς και να λαμβάνουν θέση εντός του συντομότερου δυνατού χρόνου. Εφόσον διαπιστώνουν την παράνομη διαμονή, οι αρχές αυτές οφείλουν, καταρχήν, να εκδίδουν απόφαση περί επιστροφής.

Δεύτερον, το Δικαστήριο εξετάζει το συμβατό της γαλλικής νομοθεσίας με την οδηγία αυτή, στο μέτρο που η εν λόγω νομοθεσία μπορεί να οδηγήσει σε φυλάκιση **κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής.**

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, τη νομολογία El Dridi ³, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να διαμορφώνουν τη νομοθεσία τους στον τομέα της παράνομης μεταναστεύσεως κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση του δικαίου της Ένωσης. Τα κράτη αυτά δεν μπορούν, συνεπώς, να εφαρμόσουν μια ποινική ρύθμιση ικανή να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η «οδηγία περί επιστροφής» και, ως εκ τούτου, να την καταστήσουν άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο ερμηνεύει τους όρους «μέτρα» και «αναγκαστικά μέτρα» που περιέχονται στην οδηγία και κρίνει ότι οι όροι αυτοί αναφέρονται σε κάθε παρέμβαση που οδηγεί, κατά τρόπο αποτελεσματικό και μη δυσανάλογο, στην επιστροφή του ενδιαφερομένου. Όμως, κατά το Δικαστήριο, **η επιβολή και η εκτέλεση ποινής φυλακίσεως κατά την εξέλιξη της διαδικασίας επιστροφής που προβλέπει η οδηγία δεν συμβάλλει στην υλοποίηση του σκοπού της απομακρύνσεως στην οποία αποσκοπεί η διαδικασία αυτή.** Συνεπώς, μια τέτοια ποινή δεν συνιστά «μέτρο» ή «αναγκαστικό μέτρο» κατά την έννοια της οδηγίας.

Το Δικαστήριο καταλήγει ότι **αντίκειται στο δίκαιο της Ένωσης εθνική νομοθεσία η οποία επιτρέπει τη φυλάκιση παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος δεν έχει υπαχθεί στα αναγκαστικά μέτρα που προβλέπει η οδηγία, δεν έχει δε παρέλθει έναντι αυτού, σε περίπτωση θέσεώς του υπό κράτηση προς τον σκοπό της εφαρμογής της διαδικασίας απομακρύνσεως, ο ανώτατος χρόνος διάρκειας αυτής της κρατήσεως** ⁴.

Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ποινικές διατάξεις που ρυθμίζουν, τηρώντας τις αρχές της «οδηγίας περί επιστροφής» και σεβόμενες τον σκοπό της, την περίπτωση κατά την οποία τα αναγκαστικά μέτρα δεν κατέστησαν εφικτή την απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφός τους.

Το Δικαστήριο συνάγει ότι **η οδηγία δεν εναντιώνεται στην επιβολή ποινικών κυρώσεων, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και τηρουμένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων, σε υπηκόους τρίτης χώρας στους οποίους εφαρμόστηκε η διαδικασία επιστροφής που θεσπίζει η οδηγία αυτή και οι οποίοι διαμένουν παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους χωρίς να υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί τη μη επιστροφή.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 2011, [C-61/11 PPU](#), Hassen El Dridi ή Soufi Karim, βλ. επίσης [AT 40/11](#).

⁴ Η «οδηγία περί επιστροφής» καθορίζει σε 18 μήνες την ανώτατη διάρκεια της κρατήσεως. Αυτή διαφέρει από κράτος σε κράτος. Η γαλλική νομοθεσία προβλέπει ανώτατη διάρκεια 45 ημερών.

επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582